

54

XL.

Q. D. B. V.

DE

SPECTRIS,

INCL. FACULT. PHILOSOPH.

ANNUENTE,

PRÆSIDE

DOMINO

M. ADAMO Rechenberg/

Ser. Elect. Saxon. Alumno,

publicè disputabit

D. XI. Martii, A. C. M. DC. LXVIII.

JOHANNES GABRIEL Drechsler/

Wolckenstein. Misn. Philos. Studiosus,

A. & R.

H. L. Q. C.

LIPSIÆ,

Literis JOHANNIS ERICI HAHNII.

39 c

XI

O. D. R. V.

DE

SPECTRIS

INGL. FACULT. PHILOSOPH.

ANNUNTE

PRESIDE

DOMINO

M. A. D. A. M. O. R. E. S. P. E. C. T. R. I. S.

ser. Elec. Saxon. Alumno

publice disputabit

D. XI. Martii. A. C. M. DC. LXXIII.

JOHANNES GABRIEL RECHTER

Wolkenstein. M. Philol. Studiosus

A. & R.

H. J. C.

LIPSIÆ

Licetis JOHANNIS ERICI HANNI

29

I. N. J.

Vi scribere Disputationem ordiuntur, communiter tria à Rhetoribus laudis argumenta, (quæ in Demonstrativo genere sunt præcipua,) ut thema suum commendent, petunt mutuò. Nos in nostro duo saltem, ex iis adhibebimus: *jucundum & utile.* (1) *Utile* hoc

est. Cognitâ enim Spectrorum naturâ, animarum separata-cum statum securiorem esse, juxta ac Dei providentiam circa Diabulos intelligere possumus: *jucundum*; non aspectui, quò multi terrentur; sed menti, quæ * sciendi etiam circa Spectrorum naturam, jucunditate ducitur. Pro virili in tractatione utrumq; confirmabitur, si *probatâ*, juxta methodum, *existentiâ*, monstraverimus *Spectrorum* quoq; *naturam*. Faxit Deus feliciter!

SECTIO I.

§. I. Qui de rerum naturis absq; earum *existentiâ demonstrati- Spectrorû*
one disquirunt, pisces in aëre venantur. Exemplis declarari pos-
si set, si hâc vice esset opus. Nos more hoc posthabito, *Spectrorum*
exi-

A 2

(1) B. Lutherus super cap. 14. Lucæ: De spectris docere, necessarium est & utile, ut sciamus, nos non solos esse, quasi Diabolus ultra centum miliaria à nobis separatus versetur, undiq; circa nos est, & larvas ad terrendum nos induit sic ut ipse non rarò vidi. Vid. Schererzi lib. de Spectris præfat. * Hinc C. Plinius perquam scire vult, cum Suræ suo scribit, an Phantasmata sint, & habeant propriam figuram, numenque aliquod putandum sit; an inania & vana ex metu nostrò imaginem accipiant. lib. VII, Ep. 27.

existentiam (2) prius ostendemus, quàm eorum *naturam* exponamus.

Non ex
naturali lu-
mine co-
gnoscutur,

Probatur.

Vossii ob-
jectio sol-
vitur.

§. 2. Viâ causalitatis, quam Scholastici vocant, Gentiles (3) *Spiritum infinitum, unum, omnipotentem* esse cognoscere potuerunt; num verò & *finitos ac Spectra*, disquirendi patefit campus. *Negativa* nobis placet: quia cum *autoritate*, tum *ratione* stabiliri potest. Inter Orthodoxos, qui negant, primas Augustinus, (4) & huic non dissimiles B. Dannhauerus, (5) & Dn. D. Meisnerus (6) tenent; adde & Excell. Nostrum Dn. D. Scherzerum, (7) Ebelium, (8) M. Kil. Rudrauffium (9) & Dreierum. (10) Papæos verò inter Petavius, (11) Greg. de Valentia, (12) Becanus, (13) Melchior Cornæus, (14) Joh. Lalemander. (15) Ex Calvinianis præcipuè pro negativâ acerrimè militat Adrianus Heereboord, (16) aliiq̃.

§. 3. Nam ratio, quam Doctissimus Gerh. Joh. Vossius (17) contrâ adfert, neutiquàm firmam parit conclusionem: *Dantur oraculorum responsa, dantur mira magica, apparitiones, prodigia & ostenta,*

---

(2) Hanc Democritus & ex parte Aristoteles negarunt apud Vossium de Idolol. O. & Pr. l. 1. c. 6. p. 40. Epicuræi apud Delrium D. M. l. 2. qv. 26. Sect. 1. p. 227. it. Sadducæi, ut ex sacro codice Act. 23. vers. 8. constat; & quem ex Luzemburgensi hæreticorum catalogo in Exercitatione singulari Scholasticâ, seu Michaëlibus Th. 1. §. 2. p. 2. Henr. Nicolai adducit, circa annum 1502. Batavus quidam, nomine Hermannus Risvvich. Confer Annotata ad lib. de Relig. Medic. Levini Nic. Moltken. p. 185. seqq. Nec fortè adhuc desunt, quibus mens ita stupet, ut de Existentiâ Spirituum finitorum ambigant. (3) Pulcrè in hoc argumento versatur H. Grotius lib. I. de verit. Relig. Christian. (4) Angelos, inquit ille super Ps. 103. novimus ex fide, & multis apparuisse scriptum legimus & tenemus, nec inde dubitare fas nobis est. (5) Hodosoph. Christ. Edit. noviss. p. 280. seqq. Existentiâ Angelorum innotuit gentilitati, non tam argumento aliquo apodicticò (in parenthesis rationationes infirmas infringit, quas transcribere nolumus) quàm ex famâ ab Ebræis derivatâ. (6) Philos. Sobr. part. I. Sect. 4. c. IIX. p. 2098. (7) In Discursu Philosophico-Philolog. de Angelis th. 4. (8) in Colleg. Metaph. part. Special. disp. 6. Sect. 1. art. 1. p. 129. (9) Contempl. 17. Met. §. 2. (10) Disp. 18. in pr. Philos. §. 2. p. 315. (11) Tom. 3. Theolog. dogm. l. 3. c. 1. inde non miror, quòd Tertullianus Apologet. c. 22. p. m. 31. & seqq. Platonem, Angelos esse, noverit. (12) Tom. 1. disp. 4. qv. 1. (13) in Theol. Schol. part. 1. tract. 3. c. 3. qv. 1. & 3. (14) in disp. 4. Met. qv. 1. Sect. 2. de Angelis. (15) Disp. 6. Met. part. 1. in decisione num. 3. p. 113. (16) Volum. I. Meletem. disp. 12. th. 5. (17) lib. 1. de Orig. & Progress. idololat. c. 6.

ta, Ergò dantur Spiritus finiti. Gentilis, credens πολυθεῖα, Deos esse existimabit: Christianus id ab animâ aliquâ separata, vel suis-
met, vel divinis viribus fieri, cogitare potest sine Scripturæ lumine.

§. 4. Inde cum Augustino (18) laudato & Nostratibus, ut Angelos esse, scriptum legimus; sic esse Spectra legimus, audivimus, & aliqui viderunt: Scriptura sacra, (19) & profana loquuntur: Fide digni Auctores retulerunt: Præter Veteres, & nostræ memoriæ homines commemorârunt. Labore probandi nos Curiosæ Physicæ Auctor pereruditus Casp. Schottus (20) sublevavit. Si quis tamen plura desideret, ea in Libro, (21) qui teclô Autoris nomine Islebiæ olim prodiit, inveniet. Plures etiam hinc indè citabimus.

§. 5. Veniamus ad rationes. Hæc terriculamenta, quæ videntur, aut sunt defunctorum animæ, aut Angeli, aut Diaboli personati: Non sunt animæ separatae Sanctorum, cum quia lumini revelato, (22) tum quia lumini exindè nato repugnat. Anima enim sancta aut apparet in proprio corpore, aut in alieno, aut in aëreo recens efformato: nihil horum! non in proprio, quia nec honestum, nec decens est, gloriosas animas corporum suorum diffuentium & tabidorum angustias, ante resurrectionem, subire, maximè, si diu computruerint: non in alieno, quia id minus decet, ac insuper fini apparitionis

Ex relatione & sensuali notitia probatur.

Probatur existentia a bonis Angelis & animabus separatis distincta.

Non sunt animæ separatae Sanctorum.

A 3

repu-

(18) l. c. (19) Matt. 14. vers. 26. Marc. 6. vers. 48. Luc. 24. vers. 37. 39. Act. 16. vers. 9. Sap. 17. vers. 3. Eph. 6. vers. 12. Job. 4. vers. 15. seqq. (quod spectrum Eliphazæum Angelo malo lucem induto mavult B. Dannh. Hodosoph. Phan. IV. p. 406; imputare cum Brentio p. 17.) Huc spectant vastatarum urbium testes Satyri, quos Es. 13. vers. 21. c. 34. vers. 14. ⏏ & Luth. *Selbgetister* appellat. Vid. Dannh. l. c. quæ loca conjunctim probant existentiam. (20) lib. II. part. I. c. 3. p. 210. seqq. (21) Anno 1597. typis & sumptibus Henningi Grosii, Bipl. Lips. Huic etiam addere licet Wier. lib. de Præstigiis Dæmonum lib. I. c. 15. p. 70. sq. qui & exemplum de Spectro aliquo cum Luthero disputante notat, ibid. c. 17. p. 87. Nec non Delirium Disquis. Magic. lib. VI. c. 2. Sect. 1. qv. 1. p. 930. 931. seqq. (22) 1. Sam. 12. vers. 23. num potero eum (precibus) reducere? item, non revertetur, h. e. ex genio linguæ, redire potest, adde Luc. 16. v. 26: ὅτι γὰρ ἐστὶν ἐπάνω ὁ, ὅπως οἱ βέλοντες διαβῆναι (sc. è cælesti gloriâ) ἐντεῦθεν πρὸς ὑμᾶς, μὴ δύνωνται. Si non ad damnatos, Ergò nec mortales. Eadem ratio impossibilitatis utrobique: fordes cum illâ sorte non miscendæ. Vid. Noster B. Dannh. Hodosoph. Phanom. IV. p. 411.

repugnat, qui est germanis & propriis lineamentis, atq; notis exuviarum agnosci: non aëreo, quia anima separata non potest vi propria alia à se movere ex veriore sententiâ, caret enim organis corporeis. Ita Summus (23) Theologus Dannhauerus. Porrò improbable rationi videtur, animas separatas (datò, (24) quod ratio humana earum ὑπαρξιν post discessum à corpore cognoscat) illas posse per se corpora denuò informare. Liberationem à corporis mole, animas desiderare Platonici docuerunt. Cur enim vinculis exemptæ iisdem iterum claudi appetent? Historiæ (25) id factum esse, quæ citantur, fabulæ sunt ad fallendos simplices à Papistis effictæ. Extra ordinem verò defunctorum animas remittere in hanc vitam posse, libenter † Delrioni largimur. Præstò Eliæ Mosis & qui Christo resurgente, apparuere, sunt exempla.

Non damnatorum.

§. 6. Quid de damnatorum animabus sentiamus? forsitan illæ, quod de piorum ante Christum Justinus Martyr (26) contra Tryphonem tradidit, sub potestate Diaboli sunt, quas ille pro lubitu circumducit, variisque corporibus vestit? Absit hoc arbitremur! Ex quò corpore discesserunt, pœnæ locum (ut beatæ lætitiæ,) subeunt. Simili enim opposito frui statu verisimile est. Et quid verisimile? certum dixerim. Lurconis (27) illius anima pro arbitrio egredi non potuit. Nec credo, id potestatis Diabolo Deum indulgisse, ut suo lubitu illas circumducatur. Nisi Dei permissione id fieri (cujus tamen in Scripturâ Sacrà extare testimonium vel exemplum non memini) dicere velis. Teste B. Dannhauero (28) ipsi Romanenses (puta aliquos) damnatas animas redire posse, inficiantur. Brevitas, quam sectamur, non permittit, ut Doctissimi Delrii, & Schotti rationes excutiamus. Prolixæ illæ sunt, variisque hypothésibus, quæ in Theologia fovendæ, nituntur.

§. 7. Er-

(23) Dannh. l. c. (24) negat vero hoc solidis argumentis, qui Ecclesiam illustravit, Theologus, B. Hülsem. Breviar. cap. XVI. thes. 1. p. 260. seqq. (25) Casp. Schott. Phys. Curiosa lib. II. part. II: c. 20. 21. & c. p. 267. seqq. multas hujus furfuris historias congerit, ut suorum hypothésin ad laicorum marsupia emungenda valdè utilem palliet. † Delrio Disquisit. Magic. l. II. qv. XXVI. Sect. II. conf. & B. Kunadum de Mortuis Redivivis, (26) Vid. P. Martyr. Loc. Commun. Clas. 1. c. IX. fol. 34. Confer. B. Schererzium in lib. Consolat. de Spectris c. V. quò defunctorum animas apparere non posse, probat. (27) Luc. 16. (28) Hodosoph. Christ. p. 411.

§. 7. Ergò Boni† Angeli? neutiq̄vam! Aliud eorum circa Non sunt
pios est ministerium: manibus eos (29) portant, & ne periculis im- boni an-
plicentur, alacriter vigilant. Non hominum exitium q̄arunt, nec geli.
terribili specie terrent homines. Taceo ejusmodi strigum aetiones
& postulata, q̄æ in historiis consignata sunt, Angelorum bonorum
perfectionem & clementiam reddere dubiam posse.

§. 8. Superest tenebrarum princeps, qui Proteo similis mille Sed perfo-
formas induere valet. Hic Dei indultu ex suis cohortibus tales per- nati Dia-
sonatos emittit spiritus, quos, qui vident, Spectra nuncupare solent. boli.
De horum naturâ nunc porrò.

SECTIO II.

§. 1. Probatâ Spectrorum Existentiâ, q̄æ ab animarum se-
paratarum, Angelorumq̄; fuit distincta, ad Essentiam illorum, q̄a-
tenus nobis probabiliter innotescit, nunc veniendum est. Illam
Definitione, prout haberi in re verisimili potest, manifestabimus.

§. 2. Spectra sunt Spiritus mali personati, qui Dei permisso in Definitio.
assumptis corporibus, q̄æ varias res representant, hominibus noctu & in-
terdiu, domi & foris, vel ad terrendum, vel fallendum apparent.

§. 3. Definitum hujus descriptionis est Spectra, seu in singu- Definiti E-
lari Spectrum, quod suâ nativitate, ut notum, est Latinum. Fit enim tymolo-
â verbo Specto, quod ex supino antiqui verbi Specio est, (30) q̄ia gia.
spectrum specitur, seu videtur sæpius, cum realem hypostasim non
habeat.

§. 4. Variè autem sumi hanc vocem multis monstrat B. Homony-
Dannbauerus supra citatus: (31) Nam si latissimè vox exten- mia.
datur, includit ὄραμα, seu visum etiam, vel * visionem δοξασμῶς
talem, cui nulla subest ὑπόστασις; sed quod mera est imaginationis
fictio,

† Schottus Bonos Angelos quoque Spectra fieri, non dubitat l. c. c. 16. p.
261. (29) Pf. 91. vers. 11. Pf. 34. vers. 8. (30) Vid. Becm. de Orig. Lat.
Lingvæ, p. 1074. (31) Hodosoph. Christ. Phænom. IV. p. 405. seqq. * Del-
o. c. p. 229. visionem enim veterios à visō distinxerunt & vise illis ὄραμα,
quoties nos id videre prius opinamur, quod ita postmodum evenit, ut appa-
ruerat. Visum verò Φάντασμα nominant, cum intervigilio vel insomnis
ei qui vigilare se putat, formaliquot oculis sese videndas offerunt.

fictio, ut fanaticorum delira *Φαντασμα*. nam si phantasia hominis corrupta, quas non species monstrosas fingit? Falsa persuasio & melancholia quarumvis absurdissimarum rerum quodam velut theatrum est. Confer Rupertum ad Valerium l. i. cap. 6. 7. 8. & Berneggerum ad Svet. Aug. c. 6. p. 21. vehemens imaginatio spiritus conturbat. vid. Thom. Hobb. c. 2. de civit. Eccl. ac civ. (32) Magis autem proprie significat *ὄραμα* sive *visum ὄντως tale*, cui omnino aliqua subest substantia. Et hoc est vel *divinum*, cuiusmodi *θεοφανείας* Sacra Biblia sunt referta: vel *Angelicum*, quando Angeli boni, candida ac lucida veste quaedam amicti hominibus apparent: vel *Φυσικόν*, sive *naturale*, ut cum ligna putrida nocte lucentia, aut ignes fatui & similia, a simplici plebecula causarum ignara, indiscriminatim pro demoniacis Spectris habentur, (licet ad mille technas suas incrustandas his saepius fallacissimum Spiritum uti haud inficiemur: (33) vel *τεχνηκόν* ac *artificiale*, (34) quando *veteratoria Spectra* aut *Optica* aut alterius simulationis beneficio exhibentur: vel denique *Diabolicum*, quod hujus nostrae esse tractationis, ex supra dictis luculenter patet.

Synonymia.

§. 5. Nomina Spectrorum, quibus aliis insigniuntur, varia deprehenduntur. Vocantur *Ostenta*, (35) *Genii*, *Semithei*, *Heroës*, *Striges*, *Larvae*, *Manes* (36) *Lares*, *Lemures*, (*Polter-Geister*) item, *Simu-*

(32) De ejusmodi somniis, & falsis persuasionibus prolixè agit Schott. in *Phys. Cur.* lib. II. part. I. c. VI. §. 1. sqq. p. 225. Adde & Wier. de *Lamiis*, lib. III. c. 15. p. 290. & passim, ubi occupatur circa *Lamiarum* corruptam *Phantasia*. Tunc enim verum est, quod Epictetus in *Enchirid.* c. 10. habet: homines saepe turbari non rebus, sed iis, quas de rebus habent, opinionibus. (33) Vid. Excell. Do. Prof. Jac. Thomasi Praeceptoris Nostri *Oculis*. Disput. de *Marinis ignibus*, Th. 21. (34) Vid. B. Dannh. *Idea Bon. Interpr. & malit. Calumn.* p. m. 56. 57. Huc referas Spectra a Monachis *Franciscanis Aureliae* in *Gallia ficta*, de quibus legi meretur *Sleidanus Commentar.* l. IX. fol. m. 99. Teqq. Confer etiam *Wierum* l. 5. de praestig. *Dæmon.* c. 23. Simile fictum a monachis *Spectrum* refert *Joh. Stumpfius* l. 13. vid. *Scherertz.* l. c. part. 3. & *Barclajum* in *Euphorm.* p. 22. 27. it. *Francisci Lustige Schaubühne* p. 940. quae C. Schotto *Jesuitae* displicent. *Phys. Curios.* l. 2. part. 1. c. 1. p. 201. De speculo illo aëreo *Rheginorum* in *fretu Siculo*, quod in aëre offert theatrum multarum rerum varietate, columnis, aedificiis, bestiis, hominibus ornatum vid. *Athanas. Kircheri* l. 10. p. 2. c. 1. de arte lucis & umbræ. (35) *Alexand.* ab *Alex.* lib. 2. *Gen. Dier.* c. 9. *Sveton.* *Tranqvill.* in vita *Julii Caes.* (36) Differentiam inter *Manes*, *Lares* & *Lemures* vide apud *Augustin.* lib. 9. de *C. D.* c. 11. fol. m. 512. & *L. Vivem in h.* l. qui lectu dignus.

Simulacrum, Umbra, Imago. (37) Græcis dicuntur † εἰδωλα, & in Novo Testam. τὰ Φαντάσματα, (38) (ubi B. Luth. ein Gespenst/ reddidit,) ἰνδάλματα, (39) πνεύματα, (40) ὀράματα, (41) quod vocabulum B. Luth. per Gesichte / exposuit.

§. 6. Definitionem quod concernit, *Generis* locò posuimus *Spiritus malos personatos*; quos solos hîc intelligi debere, jam supra Sect. I. §. 8. dictum est. Spectra enim Substantias medias esse inter spiritus & homines somniû est Phantastici illius Medici Theophrasti Paracelsi, de quibus in suis operibus passim stultè philosophatur. caco-dæmones sunt. Ut enim à rerum primordiis larvatâ facie hominum mentibus & oculis densas tenebras offundere ille primus universi mali architectus tentavit: ita adhuc subindè miris modis, variisq; speciebus, queis suos socios vestit, homines fallit.

§. 7. Ex historiis hoc patet: Talis Spiritus absq; dubio ingens illud, ac prodigiosum simulacrum fuit, (42) quod Dionise obtulit: item, quod M. Bruto (43) ante Philippicam aciem, ejusq; obitum visum est. Vide &, quod Lavaterus (44) ex collectaneis locorum communium Joh. Manlii de truculentissimo illo infanticidâ, horrendo Spectro, narrat: Et Sozomenus (45) de infesto seditionis Antiochiæ motore. Gregorius Nyssenus (46) de dæmone homicidâ in thermis. Svetonius (47) de Manibus Galbæ, Aliiq;. Et tamen si aliquando Spectra inveniuntur, quæ magis bonis, quam malis Spiritibus dignas operationes edere videantur; fit tamen illud, vel ut tantâ fucatâ ac simulatâ benevolentia nimis credulæ turbæ illudant; vel fraudibus demum eam irretitam (si Deus indulgeat,) in præci-

Definitio-
nis Genus.

Genus hoc
probatur
quod ad Exi-
stentiam
ex histo-
riis.

B

(37) Hæc Synonyma frequentiora sunt Poëtis. Vid. Maro, *Æneid.* l. 2. vers. 770. seq. & Servium in h. l. † εἰδωλα Larvas propriè Latinè interpretare, C. Barthius ad *Æn.* Gazzæum commentatur p. 144. (38) *Math.* 14. vers. 26. *Marc.* 6. vers. 49. (39) *Sap.* 17. vers. 3. (40) *Luc.* 24. vers. 37. (41) *Act.* 16. vers. 9. (42) de quo Plutarch. in vitâ Dionis, sub finem, aliique. (43) item in vitâ Marci Bruti. Ipsa enim monstrosa imago, qualis esset, indicabat: Tuus, inqviens, ô Brute, malus Genius sum, in Philippis me videbis. Id quod ita evenisse, Bruti ἀνὸς χειρὶς dicto loco suscepta probat. (44) lib. de Spectris, part. 1. c. 12. (45) lib. 7. c. 23. (46) in vitâ Gregorii Neocæsariensis, apud Surium Tom. 4. (47) In Ottone, Citat. etiam Schottus hæc exempla in *Phys.* suâ Curios.

præcipitium deducant. Exemplo nobis esse potest vel unicus ille versutus Spiritus in Diœcesi Hildesheimensi, Hudekin Saxonica lingua appellatus, de quo mira Petrus Thyraus (48) refert. Videbatur is hominum conversatione plurimum delectari, quibus nunc sub humanâ specie, in habitu rustico, sese exhibebat; nunc invisibiliter illudebat. Principes viros de rebus magnis admonebat; aliis sua obsequia non negabat: In culinâ Præsulis frequentius inveniebatur cocis ministrare. Denique autem paulisper à puerulo quodam in culinâ læsus, ferocissimam suam indolem prodit: inventum in culinâ dormientem puerum primum suffocat, mox in frustra dividit, tandem igni appositum coquit. Nec hanc vindictâ contentus, multis aliis modis & culinæ Præfectum, & alios ex aulicis vexat. En sub larvâ latentem lupum!

Probatur
alio exem-
plô ex S.
Scr.

Samuel
Saulo non
apparuit.

§. 8. Facit huc memorabilis de apparitione *Samuelis* (49) historia. Apparuit ibidem *Diabolus larvatus*. Spectrum & phantasma fuit, ait Augustinus. (50) Et iterum: mortuos non apparere, nec scire quicquam de rebus nostris, nisi quantum Deus velit revelare. Si fuit Samuel, aut fuit *totus & animo, & corpore*, aut cum *solo animo*, aut cum *solo corpore*: non fuit *totus*, aliàs oporteret eum resurrexisse, quod Magiæ aut Diabolo non potest tribui. Deum tantum miraculum Diabolo permittere, non est credibile; Solius Dei est excitare posse mortuos. Quod Apollonius Tyanæus (51) excitaverit puellam, fabula est. Nec ejus *cadaver* fuit, ut Burgensis putat. Cadaver per se res stupida, nec respondere quicquam, nisi Diabolus induisset, potuisset; Diabolus verò & illud sine cadavere potuit: nam licuit ei formam & figuram ejus accipere. Deum autem potestatem Diabolo concessisse, ut hujus Sancti Viri cadaver assumeret, Sanctorum cura, quam Deus gerit, non permittit. Non fuit
ejus

(48) lib. de Locis infestis, part. 1. c. 1. ex Trithemio in Historiâ Hirsav. circa Annum Domini 1132. Similes historias de Spectris in Colloquiis B. Lutheri, quæ Henr. Petr. Rebenstockius collegit. legas, p. m. 113. seqq. Tale quoque nuper Spectrum illud Croscnicense fuit in Silesiâ, quo de Dn. L. Heindr. Conradi olim lectionem pro Licentia Doctorali, quam vocant, instituit. It. spectrum montis Gigantæi, quod Germanicè *Rühenzahl* appellatur, cujus variae apparitionum formæ viatoribus non sunt ignotæ. (49) 1. Sam. 28. vers. 3. 4. seqq. (50) Vid. P. Martyr. Loc. Comm. fol. 34. 35. (51) Vid. Delrio, Disquisit. Magic. p. 310.

ejus anima, quia beatorum animæ in manu Dei, ut supra dictum.
Hinc bene † Æn. Gazæus negat, Chaldæorum, Ægyptiorum & Græ-
corum mystas defunctorum animas reducere potuisse.

§. 9. Dicis: Verum prædixit, Ergo propter veritatem non **Objectio**
malus Spiritus. R. Falsa est major. Marc. i. v. 24. Diabolus de **refellitur.**
Christo verum dixit, esse Filium Dei: Act. 16. v. 17. doctrinæ Pauli
præclarum testimonium tulit. Deus perterrefacere hōc nuncio vo-
luit Saulum. Diabolus veri aliquid falsis admiscet. Proinde Ly-
ra (52) verum Samuelem fuisse affirmans, deliravit. Samuel non
fuit (53) cum P. Martyre, (54) probamus porrò: I. Deus Saulo
respondere noluit, nec per Prophetas, nec Sacerdotes, nec somnia
E. nec per Samuelem mortuum. II. Aut *voluntate Dei*, aut *vi ar-*
tis apparuit; non prius quia Deus prohibuit: non posterius, quia
Magici non habent potestatem in pios. III. Aut venit *sponte*, aut
invitus: non sponte, quia sic consensisset arti Magicæ; non posterius:
invitum venisse dicere indignum. B. Dannhauerus (55) ut The-
ologum decet, suo more breviter contrariam sententiam ex textu
Biblico destruit, qui evolvi potest.

B 2

§. 10. Ex-

† Æn. Gazæus in Theophrasto p. 24. 25. (52) citante P. Martyre l. c.
f. 36. Cum eo & faciunt C. Schottus: Phys. Curios. lib. II. c. 25. p. 290. &
p. 285 & quos ipse citat, Ambrosius in c. 1. Lucae, Hieron. in c. 7. Esaiæ, Abu-
lenfis, Lyranus & c. Basilius, Epist. 80. Gregorius Nazianz. Or. 3. Pereri-
rius in c. 8. Exod. Disp. 8. Bellarminus lib. 2. de Purgator. c. 6. Thyreus lib.
1. de Apparit. Spirituum, c. 16. thes. 410. Delrio, l. 2. Disquis. Mag. qv. 6. p.
113. & 25. Sect. 2. p. 217. Cornelius à Lapide in c. 46. Eccles. aliique plures.
(53) In hac opinione sunt nobiscum Tertullianus lib. de Animâ, c. 57. Auctor
librorum de Mirabilibus S. Scripturæ, Auctor Quæstionum V. T. Augusti-
nius, J. Martyr. Procopius, Theodoretus, Rupertus, Cyrillus, Beda, Janse-
nius, Leloyerus, Lavaterus, & alii. Vid. & Joh. Hieron. Sopran. in Davide
ad l. 1. Reg. 28. disp. 2. c. 2. Rainold. Cens. prælect. 75. p. 885. Wier. lib. II.
de magis infamibus, p. 183. it. de Lamiis, c. 2. p. 15. Peucer. de Magiâ, p. 152.
154. confer, quas in margine Delrio l. c. p. 113. allegat. (54) P. Martyr 2.
l. c. (55) in Hodosoph. Phænom. IV. p. 413, seqq. Idem senserunt quidam
Rabbini, R. Samuel Hopni, R. Schadiach Ogaon, & R. Hay apud R. Me-
nassen lib. II. de Resurrect. c. VI. p. 167. Ipse autem Menasse l. c. mirè ex
stultis hypothésibus de X. creatis קליפורת philosophatur, quod deinceps ad
Samuelis sic dictam apparitionem applicat. Vid. Hoornbeekium de convin-
cend. Judæis l. 8, c. 2. p. 538. seqq.

Porisma ex
illa appari-
tione.

Dei per-
missu ap-
parent.

Materia
quâ appa-
rent.
non defun-
ctorum ca-
davera.

Corpora
ex aëre af-
sumunt.

§. 10. Exindè Diaboli dolos & sutelas cognoscas. Cùm enim capite sit attritus, (56) mordet adhuc calcaneum; ferocit caudâ, nondum plenissimè abyssò alligatus adhuc vagatur, atq; omnibus modis fideles vexare consuevit.

§. 11. Nihil tamen, siue apertè, siue opertè, citra divinum permissum, præsertim in pios, potest; quod vel ex eâ, quâ in ipsum Virtutis Thaumato-phylacium, Jobum (57) scyiebat, non nisi divinitus concessâ potestate, videre est. Quid? quòd ne porculum quidem, vile animalculum (58) absq; Christi nutu attingere liceat? Optimè ergò totius illud Occidentis Lumen Augustinus: (59) *Dæmon, ait, est quasi canis à Christo ligatus, qui latrare potest, sollicitare potest, mordere omninò non potest, nisi volentem: persuadere potest, precipitare non potest.* Conferas hic iterùm B. Lutheri colloquium, apud Heinr. Petr. Rebenstockium. (60)

§. 12. Apparent sub effectis corporibus, ut conspici queant. Dispiciendum igitur, unde & qualia sint illa corpora? Variant in hac decisione Autores: alii (61) illa dicunt *cadavera recentia defunctorum hominum*; sed hoc non fieri existimo, quia dæmones scyius longo tempore post obitum illorum, quos referunt, apparent, quando cadavera jam sunt sanie ac tabe confecta: imò potestas eidem in mortuos nulla. Placet nobis eorum sententia, (62) qui corpora statuunt à Spectris assumi *formata ex aëre condensato*. Quod propter subitanèam evanescentiã omninò ita videtur, & quia ista etiam corpora solvi, & iterùm coire haut rarò visa sunt. Præsertim si juxta Chryso-stomum (63) universus aër plenus est dæmonibus. Jam
juxta

(56) Gen. 3. vers. 15. (57) Job. 1. vers. 7. 8. sqq. c. 2. v. 6. sqq. (58) Matt. 8. vers. 31. Marc. 5. vers. 12. 13. (59) verba hæc esse Augustini stilus innuit sed lib. 20. de C. D. c. 8. non extant, ut non nemo allegat. (60) Colloqv. de Diabolis p. m. 123. causas cur Deus Diabolo hoc permittat, tradit laudatus Scherertzius de Spectris part. 2. consolat. primâ (61) Becanus, Adrianus Heerboord, Ebelius, Clafenius c. 23. de Intell. p. 113. & alii, (quos citat Dn. L. Georg. Meierus, in Pnevmat. p. 725.) it. Scheib l. Metaph. lib. 2. c. 4. p. 222. (62) Scheibl. l. c. Ebelius disp. 16. §. 46. & alii. Augustin. lib. 21. de C. D. c. 10. Vasqvetz, part. 1. disput. 148. (63) in 1. Thesalonic. Huc conferri potest locus Paulinus Ephes. 6. vers. 12. & Augustinus de Civ. D. lib. 8. c. 22. L. Vives in h. l. commentatur veteres plerosqve in aëre totam illam inferorum fabulam constituisse, Proserpinam & Summanum Ditem, & Manes & Furias

juxta aliquos Sympathiam quendam esse oportet inter πῆ creatum & contentum. Adducitur ab aliquibus experientia illorum corpora esse aërea. Fuisse enim, qui ea conati sint aliquando scindere & vulnerare; sed nihil potuisse: illa enim cessasse ictibus, & statim denuò coivisse. Itaq; Ille pulcrè cecinit;

Ter conatus eram circumdare brachia collo.

Evanescent facilimè. Si essent terrea, aliquid maneret solidi: si aqvea, diffuerent, si ignea, comburerent, & attrectari non possent. Spissant autem & condensant ista corpora dæmones ex compressione partium: Nam alioqui non possent videri aut tangi. Quæ † Emanuel Magnanus ex Opticis de spectrorum visibilitate philosophatur, obscura & incerta sunt.

§. 13. Unio autem ista Dæmonis cum corpore non fit ὑποστατικῶς, & personaliter, ut vult Tertull. (64) neq; ἑσσιωδῶς essentialiter & physicè, ut Aureolus (65) censuit; sed παραστατικῶς & συμβεβηκότως, extraneè & accidentaliter. (66) Sunt enim in illis definitivè, h. e. ita in illis sunt, ut non sint alibi. Conf. P. Martyrem. (67)

Unio Dæmonis cum efficto corpore qvalis.

§. 14. Formæ horum corporum, quibus se manifestant, variæ sunt. Hinc benè Remigius: (68) *Nullæ, inquit, sunt animalium species, quas dæmones per occasionem non usurpent, dum dolos admoliuntur, technasq; instruunt; nullam tamen adhibent libentius, quam hominis, quòd ea ad congressum & colloquium convenientissima sit.* Neq; tamen hæc tantùm, sed & bestiarum, ut plurimum abjectiorum & fœtidarum, nimirum (69) serpentum, draconum, canum, felium, ursorum, leonum, luporum, bufonum, corvorum, aliorumq; specie hominibus imposuisse, molestiam creâsse, variaq; damna intulisse, ex-

Formæ spectrorum externæ.

B 3

peri-

ut Martianus Capella ostendit. Hinc Haymo tertius Episcopus Halberstadiensis ait: quod si quis posset videre spirituales creaturas, ita eas ebullire in aëre, tanquam minimas atomos in splendore solis, ut habet Beletus in Rationali c. 154. p. 282. † c. 33. & ult. Philos. Nat. proposit. ult. num. 21. ap. C. Schottū l. c. (64) libro de Carne Christi. (65) apud Capreol. 2. d. 3. qv. 1. a. 1. ut refert Pelarg. in Damasc. l. 2. c. 3. p. 29. (66) hæc unio, juxta Becanū part. I. tract. 2. Theol. Schol. c. 1. qv. 46. requirit tria: 1. ut Angeli substantialiter existant in corporibus, 2. ut existant per modum talem, qvali motor est in mobili, 3. ut utantur iis corporibus, tanquam instrumentis, ad se manifestandos. (67) ibid. loco cit. (68) lib. 1. Dæmonolat. c. 7. (69) Vid. B. Luth. Colloq. cit. p. 119.

perientia testis est. (70) Marcus Brutus vidit horrendam & monstruosam imaginem corporis feri atq; terribilis. (71) Cimon canem latrantem ac loquentem. (72) Vir alius (73) nigrum & praegrandem canem. Anno 1545. Rot Wilæ (74) per urbem Satanus vagatus est, sæpè leporis, sæpè etiam anseris interdum, quoq; mustelæ assumptâ formâ. S. Antonius (si Athanasio (75) credere fas est,) varias bestiarum formas, ut leonum, taurorum, hircorum, luporum, aspidum, scorpionum, pardorum, ursorum, expertus est. Tetrâ & horribili specie Amico Alexandri ab Alexandro (76) in viâ apparuit spectrum. Et quis omnes *μυροπιχνίτης* astutias recensere? Hoc saltem *παρὰφυσικῶς*, à Clar. M. Reyhero (77) observatum hîc notare placet, Spiritus scil. nequam agni aut columbæ specie abusos esse nusquam legi; idq; vel ex voluntate Dei non permittente, ut duas has creaturas, quarum alterâ Salvator, alterâ Spiritus S. adumbratur, nequissimi æmulentur Spiritus; vel voluntate propriâ, quâ planè à Deo abhorrent. Ast tamen *Ipsius Christi specie* Pachomio, aliorumq; Sanctorum figuris, Eremitis aliis apparuisse, (78) Cornelius à Lapide (si Autori credendum) testis est. Quippe Angelum lucis mentiri potest.

Quibus
potissimū
spectra vi-
se sint.

§. 13. Nunc etiam videndum, quibus se Spectra præcipuè manifestent. † *Hominibus* ea sæpissimè apparere, nullâ probatione indiget, cum communis omnium sensus atq; consensus, quotidiana experientia confirmatus ultrò id affirmet. Ut enim virulentissimus ille *ἀνθρώποκτόνος* (79) contra creaturas rationales in ipsam Dei consanguinitatem per Christum receptas, invidia ac *ἀσπρόδα* odio inflammatus, sævire nunquam cessavit; ita quo prior sui furoris meta, (80) eò ardentius furit, & mille artibus *μεθοδείας* (81) suas exercet, cujus rei iterum illustre exhibet testimonium historia Jobi, & com-

(70) Vid. M. Reyher. Margarit. Philos. p. 86. (71) Plutarch. in ejus vitâ. (72) Idem Plut. in vitâ Cimonis, prope finem. (73) Joh. Fernelius de abditis rerum causis l. 2. (74) Fincelius lib. 1. (75) in vitâ S. Antonii. (76) Alexander ab Alex. Gen. Dier. lib. IV. c. 19. fol. 230. (77) in Margarit. Philos. p. 86. (78) Cornel. à Lay. Comment. in 2. Cor. XI. fol. 398. 399. † Publicis personis Diabolum insensum magis esse, quam cæteris Schererzius docet, l. c. cap. 4. Lutheriq; exemplo probari potest, quem non semel vexavit. (79) Joh. 8. vers. 44. (80) Apoc. 12. v. 12. (81) Eph. 4. v. 14.

& complures profanæ. (82) Imprimis autem *meticulosi* (83) magis spectra, quàm fortes vident: volupe enim Diabolo est, homines ter-
rere, quos facilè timor occupat.

§. 14. An autem bestiis etiàm in assumptis corporibus Dæ-
mon appareat, res non est tam clara; pro affirmativâ tamen facilè
stamus. Cùm enim non homines tantùm, sed & omnia, quæ homi-
num sunt, perdere dies noctesq; studeat, quidni & illa terreat? Ca-
nes Spectra abegisse latratu Taubmannus (84) habet. Fortè inso-
litâ specie canes perterrefacti allatrarunt, & Diabolus, qui nondum
conspici voluit, fugit. Conferri potest Scherertzus l. c. cap. 1.

§. 15. His apparitionibus noctem potissimùm princeps tene-
brarum selegit. Quâ & glaucomata sua obtrudere facilius homini-
bus, & superstitiosos fallere felicius potest. Nam veteres (85) de-
functorum imagines non quovis, sed nocturnò tantùm tempore per
terras vagari, & suis se spectandas offerre credebant. Sic Proper-
tius (86) umbras loquentes proponit. Húc faciunt historiæ de Ar-
ce quâdam, arte & naturâ munitissimâ, regno Sveciæ subjectâ, quâ
de Olaus Magnus (87) scribit, quòd fermè per omnes noctes in me-
diis undis citharædus ludens conspiciatur, & audiatur. Húc, quæ de
Arce in Scotia, quæ propter nocturnos gemitûs & clamores, Mons
dolorosus dicitur, Boëthius (88) refert. Húc etiàm nocturnæ illæ
umbræ, (89) quæ Uladislauum I. Polouorum Regem, Naclum arcem
Pomeranorum obsidentem fugârunt. Item Spectrum, (90) quod
in Nuptiis saltans Alexander III. Scotorum Rex, vidit. Quod Ja-
cobo Donato, Patricio Veneto: (91) quod Eduino Allæ Deiorum
Regis Fratri: (92) quod Gennadio Patriarchæ Constantinopolitano,
sub

Tempus
apparitio-
nis, impi-
mis nox.

---

(82) Vid. Plin. Secund. lib. 7. Ep. 27. Dio Casf. Hist. lib. 55. initio, ubi
pe Druso loquitur. Ammianus Marcellinus lib. 25. de Juliano Imperatore, &c.
(83) Vid. Francisci *Lustige Schaubühne*/p. 910. causam ex Theologiâ adfert
Scherertzus l. c. cap. 3. (84) ad Virgil. Eclog. 4. p. 87. (85) Vid. Buxhorn
Quæst. Rom. qv. IX, 42. 43. & C. Barthium in *Æn. Gazzæi* Dialog. not. p.
144. (86) lib. 4. Eclog. 71. (87) lib. 20. cap. 19. (88) lib. 4. Hist. Scotor.
(89) De his scribit Cromerus lib. 5. Hist. Polon. (90) Cardan. de rerum
varietate, lib. 16. c. 93. (91) Cardan. ibid. (92) Polydor. lib. 4. Hist. Anglic.

sub Leone Magno Imperatore, ad altare stanti, (93) quod Possessori villæ novo apud Svetonium, (94) visa sunt.

Locus Spectrorum generalis & specialis ex hist.

§. 16. Neq; etiam circa unum locum Spectra sui spectandi copiam faciunt. In locis septentrionalibus potissimum Spectra, quæ per naturam frigoribus damnata sunt, ut Finniæ, Lappiæ, Norwegiæ, Islandiæ &c. exercitiis infesta magicis & dæmoniacis illusionibus, fuere, ut observat Clar. Dn. Kirchmajerus. (95) Deinde & in aliis regionibus, diversisq; locis conspiciuntur. Modò apparent in solitudinibus, in locis humidis & paludosis, in campis & sylvis, in thermis & balneis, modò in fodinis & specubus conspiciuntur, modò in ædibus, templis, sepulchretis, (96) castellis, arcibus monasteriis &c. id quod prolixè monstrat Casp. Schottus in suâ Phys. Curiosâ. (97) *Freibergæ* (quam dulcissimam meam non ita pridem Altricem lubens nomino) Dæmon pontificali veste amictus ipsum Viri cujusdam pietate & atate venerandi lectulum, quo fixus jacebat, accessit; vexavitq; peccatorum examine. (98) Johannes Wierus (99) horrificam quarundam Monialium excarnificationem in ipso Wertelenfi Monasterio à Dæmoniis factam, narrat.

Causa finalis.

§. 17. Superest deniq; ut Spectrorum hinc inde visorum causam breviter perstringamus. Ea fraus est. *Omninò, inquit Peucerus, (100) machinari multa & conari, atq; etiam perficere Diabolum vel manium, vel Spectrorum qualiumcunq; asciticiâ specie, non est dubium.* Sic Spectrum fabro serario interdixit fraudulenter, ne Sacramentum sub utrâq; specie sumeret, apud Rebenstockium. (101) *Est enim*

---

(93) Niceph. lib. 15. c. 23. Suidas, Cedrenus. (94) in Octav. Aug. c. 6. Confer. Bérneg. ad h. l. (95) ad Tacit. in not. p. 437. sqq. ubi per Deorum formas Spectra Tacitum intelligere notat. Confer etiam Peucerum, qui Spectra apud Pilappios cum hominibus versari, convivari & colloqui refert, nec arceri ullâ ratione posse. De divin. præcip. gen. p. 138. (96) Causam habet Peucerus l. c. p. 140. : Spectra in sepulchretis apparent, quia apud gentiles in iis emergere ac sistere animas provocatas, opinio erat; quò hanc consuetudinem consulendi manes ratam facerent. (97) lib. II. part. II. cap. 7. sqq. p. 240. sqq. (98) B. D. Hier. Wellerus, & Manlius in collectan. (99) lib. 4. de Præstigiis dæmon. c. 10. cæterum cur in locis publicis potissimum Spectra videantur, B. Schererzius edisserit l. c. c. 4. (100) In Comment. de Magiâ, p. 163. in fine. (101) Rebenstock, in colloq. Lutheri, p. 112. sqq. ubi plura exempla leguntur.

enim, inquit B. Lutherus, tanquam auceps, qui non tantum viribus; sed insidiis & fallaciis insidiatur. Cui si Deus non resisteret sua potentia, & Angelis, ne unam horam viveremus, repente nos interfecisset, & collum fregisset. Nemini parcat, nisi illis, qui suam sibi cantilenam canere possunt, illos preservare potest, ceteros omnes interficere conatur. Vid. B. Lutherum. (102) Adeoq; contra Cacodæmonis indolem dictum esse puto, quod nonnulli in * mitia, ac crudelia (ni fortè de externâ tantum facie illis iudicium sit,) ea distingvere audeant, cum tamen idem omnibus sit nocendi animus, Es ist ein Teuffel so arg als der ander / &, nisi à Deo Φιλανθρωπῶ clementer tanta vis cohiberetur, certè miserimus ubiq; eventus noster magister esse posset. Dulce quandoq; canit fistula; sed quid aliud, quam mollis ac delicatus Acheloidum cantus, quo in exitium multi pelliciuntur? Quod tragica illa, ac deploranda puerorum educatio, atq; seductio, quæ in oppido Hammel (103) facta, sanè sufficienter probat. Vide, quæ suprâ §. 8. hujus Sectionis de hac re diximus, & quæ passim in exemplis hincinde occurrunt. † Ex iis constat, damnatissimum illum Sycophantam nullo tempore à perniciosissimo fuce sese cohibuisse, neq; unquam cohibiturum, nisi eum optatus mundi aliquando detineat finis.

§. 18. Nunc novam sectionem de *Adjunctis aliis, Spectrorum apparitione, prædictionibus, potestate, effectis, propulsione apud Pontificios ridiculâ, & apud pios seriâ ex historiis & rationibus addere constitueramus: Ast causæ fuerunt, quæ nos hinc interim desinere impellebant. DEUS suos à Diaboli tyranide præstet tutos! Ipsi, cuius est gloria, sit sempiterna laus!*

(102) apud Rebenstock. l. c. p. 117. * Talia Germanis vocantur die Güt-tichen / quæ certis temporibus familiariter cum hominibus conversantur. Exempla passim sunt obvia. (103) Fincelius lib. 1. de Miraculis. Wier. de Præstigiis Dæmon. lib. I. c. 16. p. 80. † Notatu digna sunt, quæ Schererzius de Spectris veteris Marchiæ habet, quæ A. C 1594. Spandaviæ mirum in modum diu homines publice vexarunt. l. c. cap. 2.

✻(○)✻

C

Corol-

Corollaria.

I.

OMnia fundamenta, quæ Delrio (D. M. l. IV. c. 3. qu. 4.) prænotionis physiognomica ponit, probabilem tantum faciunt collectionem.

2. Oculorum in terram defixio, etiam ex honesto pudore oritur.

3. Imprudenter Cleomenes oppidum munitissimum intuens exclamavit: ô muliebres latebras!

4. Prudenter Galba Imp. milite interno utebatur.

5. Pulchrum Taciti de consiliis ineundis consilium: omnes, qui magnarum rerum consilia suscipiunt, aestimare debent, an quod inchoatur, Reip. utile, ipsis gloriosum, aut promptum effectu, aut certe non arduum sit. Christianus addit: an in Dei gloriam vergat.

6. Si Nazianzenus, Basilii aliorumque Patres affectus omnes plane rejecerunt (ut P. Martyr Loc. communi. f. 137. asserit) ex Stoicâ philosophia illud dubio procul hauserunt.

7. Coronas etiam ad imperitos perferre gratia solet.

8. Homines primum aratri usum à sue didicisse ut veteres apud Vossium de Idol. O. & P. l. 3. c. 67. p. 1085. opinati sunt, non credimus.

9. Verissime M. Min. Felix in Octavo. p. m. 29. de divitiis. Adeo facultatibus suis illigatos, magis aurum suspicere confesse, quam coelum, scimus.

10. Ba.

10. *Baptismum* Φωτισμόν in primitivâ Ecclesia fuisse dictum, quod baptizato cereus in manus daretur ad interiorem animæ illuminationem significandâ non ineptè Vosius de Idolol. l. IV. c. 92. p. 1629. statuit. Paulum verè Ebr. VI. v. 4. eò respexisse, unde probabitur?

11. *Infirmum* argumentum ex Virg. lib. 2. *Æneid*, ad animarum defunctorum apparitionem adducitur: *Infelix simulacrum atque ipsius umbra Creuse Visa mihi ante oculos, & notâ major imago.*

12. Non ineptè G. Hornius in orbe Polit. p. 2. edit. nov. subtilitatem & magnam sapientiam non requiri in Politico statuit, dummodo sit par negotiis, neq; supra, qui possit præstare id, quod est sui officii: ut hinc dimitti sine Censura à Job. Brande in de verâ & simulatâ *Ætiorum Philosophia* c. V. p. 83. potuisset.

13. Monzambani de stat. Imp. c. i. p. 8. hypothesis non ubique procedit, ut illius nationis quisque censeatur, cujus ipsius pater est, & ubi sedem fortunarum à patre majoribusque traditam obtinet.

14. Malè Toletus terminum absolutum definit, quod significet rem per se stantem.

15. Quod antiqui Philosophi, quos refert Clemens Alexandrinus l. 8. *Stromatum* (apud Arriagam *Curs. Philos.* fol. 453.) statuerint sola cognosciti-

va

va vivere, non verò plantas, causa erat, quod ra-
tionem vitæ in principio cognoscitivò aut appetitivò
consistere putarent. Verùm hoc falsum est.

16. Quos Casares & Monarchas mortuos & ipsum
Alexandrum M. Magus quidam Maximilia-
no Imp. in spectaculum produxit, (Luthero refe-
rente apud Rebenstockium l.c. p. 115.) fuere Di-
aboli personati.

17. Non ineptè Metaphysica Ontologia vocatur.

18. Sæpè non quod quis videt, sed quod quis videre
vellet, se vidisse persuasus est. Exemplum suppe-
ditat Hurtad. Mendoza disp. 2. de caus. & ort.
generat. Sect. 7.

19. Russorum uxores amorem maritorum suorum æ-
stimare, (ut G. Hornius refert in Orb. Polit. de imp.
Rus. Aphor. 2.) ex plagarum multitudine, impro-
babile videtur.

00 A 6336

ULB Halle 3
002 928 728

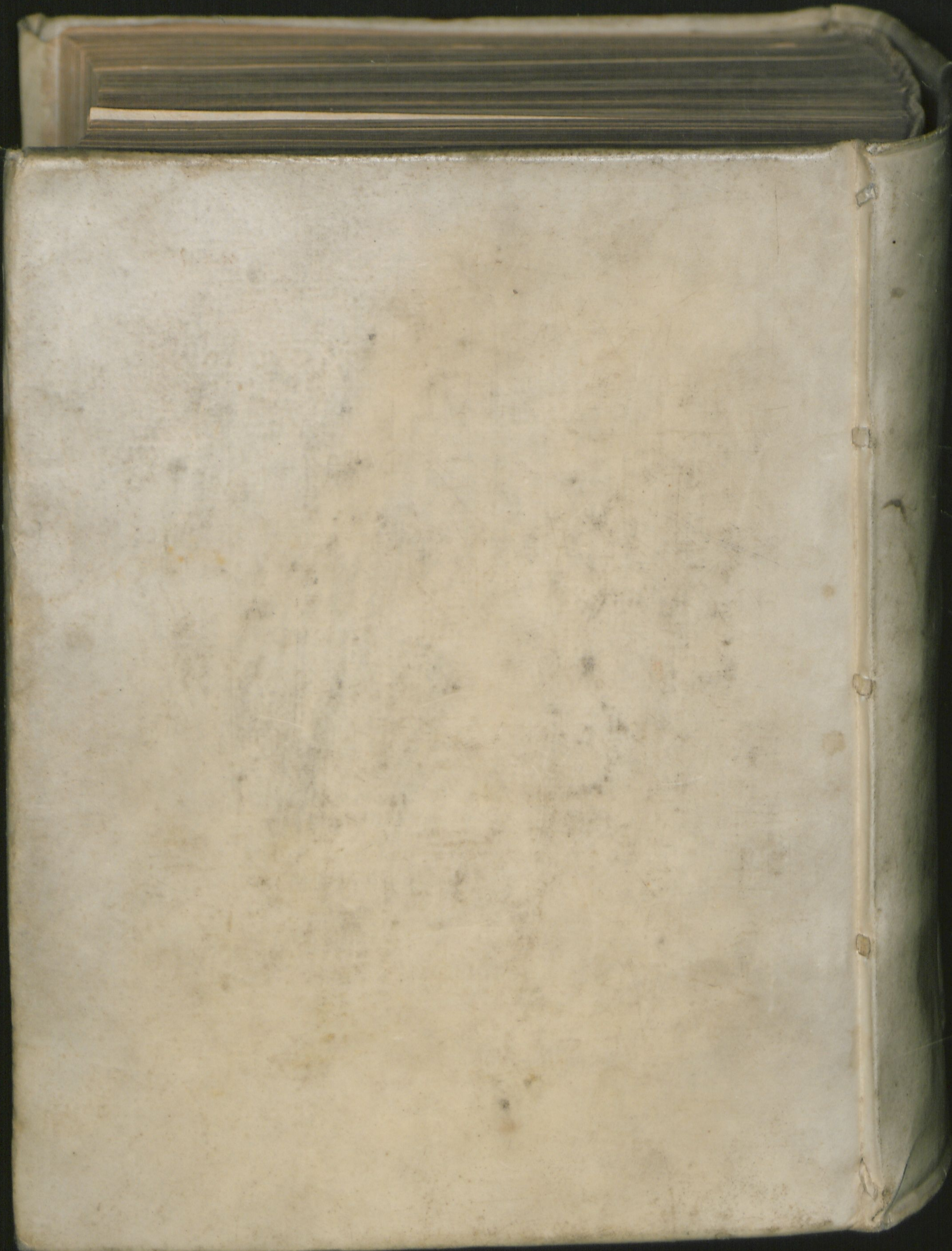

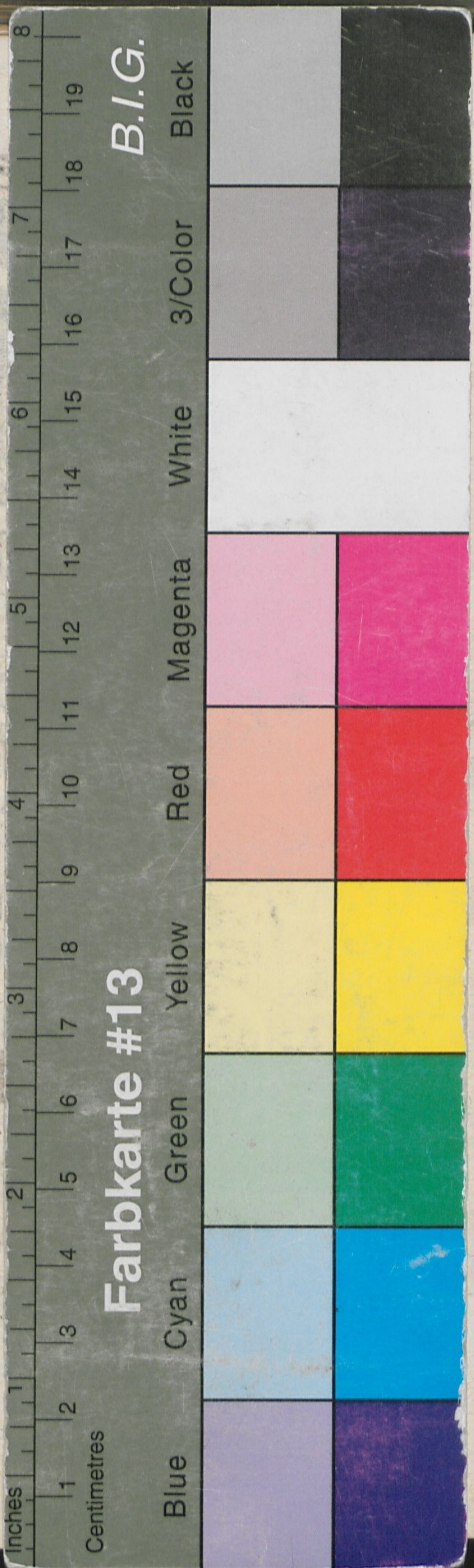
Sb.

VD 17

Reho ✓

54

~~XL~~

Q. D. B. V.
DE

SPECTRIS,

INCL. FACULT. PHILOSOPH.
ANNUENTE,
PRÆSIDE
DOMINO

M. ADAMO Rechenberg/
Ser. Elect. Saxon. Alumno,

publicè disputabit

D. XI. Martii, A. C. M. DC. LXVIII.

JOHANNES GABRIEL Drechsler/
Wolckenstein. Misn. Philos. Studiosus,
A. & R.
H. L. Q. C.

LIPSIÆ,
Literis JOHANNIS ERICI HAHNII.

39 c

